

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні: 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

500 літ науки.

Нині почали ся в Кракові торжества святкування 500-літної річниці істнованя Ягайлонського університету. Університет сей, найстарший в східній Европі, заложив польський король Казимир Великий в р. 1364. Краків випередив отже о один рік місто Відень в основаню найвисшої наукової інституції, а стоїть за Прагою лише о 16 літ, де в р. 1348 основано університет. Після смерти Казимира Великого, основана єго цивілізаційним духом інституція підупала і доперва в 36 літ пізнійше, за почином богоговійної королеви Ядвиги, муж єї король Володислав Ягайло відновив заснований Казимиром Великим університет в Кракові і надав єму устрій на взорець славного тодішнього університету париского. Від того часу та школа розвивала ся без перестанку, несла світло науки у всі доохрестні краї, бо між своїми слухачами числила чимало учеників з сусідної Німеччини, Чехії і Угорщини, не згадаючи о Руси, котра за весь час своєї звязи з Польщею користала з добродійного впливу краківського університету, висилаючи там свою молодіж на науку, беручи відтак з него взорець при заснованю своїх шкіль, як пр. Академії Петра Могили в Києві. — Прийшли на Польщу всілякі невзгоди, війни, ворохобні, упадок держави, однак та взірцева школа перетривала всі бурі і в теперішнім століттю розвинула ся красше як коли небудь, а нині на славу наших сусідів Поляків і на пожиток всеї людскости займає дуже почесне місце між сьвітловими культурними огнищами.

Часть комішньої Польщи, що дістала ся під правління Австрії, та тут успіла розвинути свої духові і материяльні сили, завдала собі тепер труду, щоби

святю ювілею краківського університету відбуту як найвеличавійше. Номінація почесних докторів, яка припала в великій часті чужинцям, та на жаль сказавши мимоходом, не дістала ся жадному Русини, хотяй они з давен давна побирали науки на сїм університеті і своїми науковими працями брали живу участь у видавництвах Академії наук, — звернула увагу ученого сьвіта на сю торжественну хвилю древної наукової інституції. Запросини до участі в торжестві, вислані до всіх університетів цілого сьвіта, не остали без успіху і надіють ся делегатів з усіх частин земскої кулі. Є. В. цар висказав свою радість з причини краківського ювілею, а многі європейскі і американскі університети висилають до Кракова своїх відпоручників. Також багато інших людей науки зголосило свій приїзд на то торжество. З високо поставлених мужів державних заповіли свій приїзд на торжество міністри: др. Пентак, др. Гартель, гр. Голухорский, а також італійський амбасадор при віденськім дворі, гр. Нігра. Прибуде там також Є. Е. п. намісник, гр. Пінїньский і п. президент висного суду краєвого у Львові, др. Тхоржницький. До того надіють ся великого зїзду учених і публики, тож дирекция залїзниць поробила зарядженя, щоби як найбільше улекшити комунікацію прибуваючим гостям.

І наша Червона Русь повинна взяти в тім святі всесьвітної культури живу участь, памятаючи на то, що сьмілим походом Ядвиги в р. 1387. висвободжена зпід правління мадярских магнатів, могла від тої хвилі вповні користати з сьвітла, яке ніс Ягайлонський університет.

Ювілейне торжество розпичне ся нині, дня 7. с. м. Місто Краків приготувало ся вже на то святю і прибрало сьвятотчний вигляд. Прибрано ринок, куди буде пере-

ходити торжественний похід, щоглами і прикрашено їх зеленю і гербами міста Кракова та давних королівско-польских родин. По торжественнім засіданю відбуде ся вечером в міскім театрі представленє, а відтак в саях Саского готелю академічний банкет в честь гостей. Дня 8. червня, в пятницю, відбуде ся з нагоди ювілею зїзд до велицких копалень. Адміністрация скарбова зарядила, щоби копальні були в тім дни ясно освїтлені на принятє гостей. Крім того буде вмурована на памятку торжества в копальні таблиця памятковая з соли з відповідним латинським написом.

З Державної Ради.

Засіданє зачало ся о год. 11¹/₂, відчитуванєм петицій та інтерпелляцій. Тривало севмотоннім ході аж до 4. год. пополудни. Тут президент Фукс перервав читанє і уділив голосу президентова міністрів, др. Керберови.

Др. Кербер промовив: Мимо, що перше читанє бюджетової провізорії стоїть на дневнім порядку вже від довшого ряду засідань, палата не заняла ся до тепер сїм предметом і, як треба привустити, не хоче приступити до него в найближшій будучности. Супроти сего, здає ся мені, є обовязком правительства, звернути увагу палати на ситуацію, яку сїм викликає ся для держави.

Ще на довго перед настанєм відносин, які спонукало теперішнє положенє палати, квестия ухваленя бюджету, або бюджетової провізорії перестала бути квестиею довіря для кождоразового правительства. Коли так було за попередних правительств, то думаю, що супроти відрубних відносин теперішньої ситуації, не наражує ся на закид утечи на поле політичної безправности, коли і я заявлю, що також теперішнє правительство в ухваленю бюджетової провізорії не добачує жадної заяви довіря для себе, лише виключно признанє державної конечности

ГЕНРИК ІВЗЕН.

Як ми мертві воскреснемо.

(Конець).

ІРЕНА

успіваєть ся і потрясає головою.

Твоя молода, відроджена жінка бачить життя на смертній постелі.

ПРОФЕСОР РУБЕК

обіймає її пристрасно.

То ужіймо обоє мертві один одинокий раз життя аж до дна — заки вернемо назад до своїх гробів.

ІРЕНА

з радісним криком.

Арнольде!

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Але не тут у півсумерку. Не тут, де нас обвіває докола той вохкий, поганый рантух —

ІРЕНА

унесена пристрасно.

Ні, ні, — до гори, до сьвітла і до всіх ясніючих чарів — на верх забутя.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Кохана! — Там на горі святкувати мемо свої заручини, Ірено.

ІРЕНА

гордо.

А сонце може дивити ся на нас вічно, Арнольде.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Можуть дивити ся на нас усі сили сьвіта. І всі сили пїтьми також.

Ловить її руку.

Так моя блаженна суджена піде за мною?

ІРЕНА

якби в захваті.

Я піду радо і охочо за своїм паном і володарем.

ПРОФЕСОР РУБЕК

веде її із собою.

Наперед мусимо передерти ся крізь мраку, Ірено, а потім —

ІРЕНА.

Так, — крізь усі мраки. А потім на шпиль вежі, що блищить ся у промінях сходячого сонця.

Хмари мраки опадають раз-у-раз густійше

над краєвидом. Професор Рубек і Ірена спинають ся, тримаючи ся за руки, на ледовий шпиль і щезають у хмарах, що повисають низько над землею. Дика буря гуде і вие в повітря.

Монахиня вказуєть ся з лівого боку на урвищу. Стає і роззираєть ся мовчки докола.

МАЯ

сьмієть ся і сльіває далеко в долині.

Я свободна, свободна людина!

Вже минула неволі година!

Я свободна, як пташка людина.

Нараз чути з горішньої частини сьїжного шпилья лозит подібний до грому. В сторону долини зісуваєть ся і злітає лаяма із шаленим гоном. Видно невиразно, як вона пориває зі собою і гонить у пропасть Рубека і Ірену.

МОНАХИНЯ

крикнула, простягає руки до спадаючих і кличе:

Ірено!

Стоїть хвилину німа; потім робить знак хреста перед собою у повітря і каже:

Рах vobiscum!

Із долини здалека залїтає ще сьміє і веселій сьміє Маї.

Не хочу сказати сим, що наш кабінет бажає справувати правління держави так лише на щастє, з дня на день, противно, як австрійське правительство уважаємо першою нашою задачею, подати справедливість усім народам, замешкуючим нашу державу (*протести Молодочєві*), та о скільки можливо підпирати їх стремленя до дальшого розвою. В сій гадці правительство предложило проєкти законів язикових, яких основи признано слухними та справедливими. (*Різкі протести Молодочєві*).

При сїм ходить о пробу. Правительство в сій тяжкій та замотаній ситуації, взагалї підняло ся ініціативи. Зі сторони президії правиці висказано гадку, що першим кроком до поборєня теперішних трудностей було би предложєне від правительства проєкту язикового закона. Отже правительство сповнило се бажанє, а як вже раз я мав нагоду заявити, охочо узгляднить всякі поправки, коли лише обї сторони приймуть їх, та коли они будуть згідними з інтересом держави. Правительство не наміряє нікого провокувати і вірить, що поодинокі сторонництва схочуть се льояльно признати. Коли часті запевненя сторонництва про свою готовість до закінченя язикових спорів не мають остати лише пустою фразою, або звичайним, політичним маневром, то предложєні тепер язикові закони дають найліпшу нагоду полагоди сих спорів та привєрненя згоди. Навішній закон не нарушає прав Німцїв, а рівночасно узглядняє бажанє Чєхів. (*Сильні протести Молодочєві*).

Коли однак мимо сєго державна рада не в силї зачати своєї діяльності, то держава наражена сим на необчисленї шкоди, а виходить з сєго ситуація для державних відносин як найшкідливіша. Дальшою точкою нашої програми, як відомо, є піднесенє добробиту економічного та розвій господарских інтересів через виконанє знатних інвестицій. Також в сїм напрямї правительство, на жаль, не може сказати, щоби осягнуло корисний вислід, бо має цілком звязанї руки та наслідком бездіяльності парламенту не може нічого доковати.

Не думаю, щоби теперішня політика Чєхів була слухною, та мала вигляди на успіхи. В останній частї говорєно про се, що Австрія находить ся в економічній застою. В двацятї столїтї лише ся політична система стоїть на височинї завданя, яка оглядає ся також на економічні інтереси людности. Підношено се в делегаціях, бо і межї заграничною політикою, а політикою торговельною істнує без сумніву звязь. Але властиво тут є місце, де головна битва має відбутися. Ту, в австрійськїм парламентї, повинні і мусять бути узглядненї інтереси австрійського населєня, онлачуєного податки. (*Гучні оплески лївиці*).

Надїю ся ще завсїгди, що національний спїр у нас покінчить ся, або що приваїменше злагодить ся на стїльки, що не буде грозив зворушенєм цілої держави. Вірте менї, панове, що се вже дійсно послїдна година, в якій ще сю віру не тратимо. Коли також в сїй хвилї не сповнить ся наша надїя, то станемо супроти конєчности ратованя держави перед сїм нищачим опором та створєня терєну, на якїм пожаданї для людности, економічні праці будуть могли полагодити ся. Се неможливо, щоби законодавство стояло бездільно супроти жадань, які на всїх полях, відповідно до потреб часу множать ся. Неможливо, щоби національні спори здержували цілу машину державної адміністрації. Було би самоубійчим недбальством дозволити, щоби наш економічні інтереси грязли дальше в сїм багнї бездіяльности. Се невинисомо, коли правительство щоденно, від ранка до пізної ночі, мусить займатися язиковими справами. Так дальше іти не може.

Вже при иньшій нагодї я заявив, що правительство хоче пошанувати конституційне житє. Тому ж то правительство мусить пам'ятати про се, що конституція, мимо спорів сторонництва, мусить бути живою, се є чинною. Становиско, яке конституція надає правительству, надає єму не лише права, але накладає на него обовязки діланя в надзвичайних случаях під власною відвїчалністю. Прецінь головна засада конституціоналізму містить ся в сїм, що рада державна видає осуд про правительственні предложєня, чи то прихильний, чи неприхильний, а

не в тїм, аби такого осуду зовсїм не видавала. (*Протести Молодочєві*).

Жадєн партійний інтерес не є так сильний, щоби інтереси державні мали єму трєвало піддати ся. Анормальні відносини можуть настати, бували они і деінде, але остаточно через взаїмні уступки наставав спокій. Однак коли сєго рода відносини стають правилом, тоді повстає поважна квестія, на яку треба відповісти: по якій сторонї властиво лежить слухність, чи по сторонї держави, закона і порядку, чи по сторонї неладу, який входить в правило. Тому апелюю як найгорячіше і з цілим притиском, який наказує менї мій уряд, до високої палати, щоби в першій лїнії зволїла узгляднить закон та державний інтерес, та щоби, поки ще час, спасла нашї публичні інституції перед грозячим небезпечєнством. (*Гучні оплески палати; протести Молодочєві*).

Пос. Герольд відповідає, що ситуація держави є дійсно дуже прикрою, однак єї не викликає лагідна обструкція Чєхів, але подїї послїдних трєх лїт. Чєхи бажать привєрненя народного мира, але на підставї рівноправности. Однак, коли б полагодженє язикової квестії мало наступити в дорозї абсолютизму, то чєський нарід виступить против сєму усїма силами. (*Гучні оплески Молодочєві*).

На сїм покінчено засїданє та зазначєно слїдуючє на нинї.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

В парламентарних кругах задивляють ся дуже песимістично на теперішню ситуацію, однак евєнтуального виходу з неї ніхто ще не може предвидїти. Пос. Странскїй повїдомив Яворського, що чєський клуб ухвалив, супроти незмінєних обставин, не відступити від обструкції. На се мав єму відповісти Яворскїй: Отже не належите бїльше до правиці. Странскїй застерїг ся, що він сєго не сказав, а Яворскїй відповїд: Не ходить о се, що говорите, але о се, що робите! Яворскїй скликав вчєра, зараз після засїданя ради державної, виконуючий комїтет правиці на наради, та на них не запросив вже Чєхів. Однак з відра сєго комїтєту п. кв. Шварценберг як і пп. Повше та Траїнфельє виступили в оборонї Чєхів, мотивуючи, що приватна заява Странского не може бути ще рїшаючою. Тож засїданє комїтєту відложено на панї і рїшено запросити на него пп. Кайцля та Странского. Бути може, що нинї ухвалить виконуючий комїтет, що Чєхи не належать бїльше до складу правиці. Се значило би, що правиця рїшила би насильно поборювати чєську обструкцію. Однак такий вислід дуже непевний, бо християнсько-славянський клуб ухвалив вчєра, що чєскої обструкції не буде ані поборювати, ані їй допомагати. Надто сей клуб ухвалив резолюцію на поставленє внесенє на засїданє виконуючого комїтєту правиці, щоби завїзвати правительству до цофненя Кїндїгерєвских розпоряджень. Також група католицко-народної партії Дїнавлього не прихилить ся до поборюваня обструкції яко такої, бо Дїнавлі заявив, що утворєнє бїльшости для полагодженя дневного порядку (Tagesordnungs-Mehrheit) уважає нїсенїтницею та ніколи не згодить ся на неї, ані не пристанє до неї.

Про повстанє Боксерів в Китаю подає бельгійське посольство в Пекїні урядовї вїсти, з яких показує ся, що рух против Европеїцїв прибрав ширшї розмїри. Боксери збурили три залїзничї лїнії цілковито, позривали телеграфічні дроти і спалили будинки на стаціях. На стації Паотїфу напали на поїзд, обрабували подорожних, а деяких з них поранили. Шість бельгійских залїзничих урядників тяжко ранєно. Посол в Пекїні доносить, що Боксери голосно покликають ся на симпатїї зі сторони цїсарєвої-регєнтки і князїв Канї і Хїнтуана. Посольство зголосило в Пекїні жаданє відшкодованя на суму 25 мїлїонів франків. — З Парижа доносять, що там відбуло ся онодї засїданє ради мїністрів, на якій обговорювано ситуацію в Китаю. В нинїшних телеграмах повїдомлюють з Вєшїнґтону, що американський посол в Пекїні телеграфував, що положєнє в Китаю погіршило ся. Правительство вислало канонїрку з Манїлі до Таку.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницю: гр.-кат. Карпа апост.; рим.-кат. Медарда. В суботу: гр.-кат. Задушна субота; рим.-кат. Прима і Фелїціана.

— **З духовної семінарії.** Нинї відбуло ся в руско-кат. духовній семінарії за старанєм питомцїв-богословів соборнє богослужєнє на інтенцію повороту на відро католицкої церкви колишних дивєзий в Росії.

— **Пос. др. Дамян Савчак** на вічу в Підгайчиках дня 12. с. м. зложить справозданє з своєї посольської діяльности.

— **Аматорське представленє.** Дня 11. н. ст. червня (в зелєний понєділок) відбудє ся в читальнї в Коцюбинчиках аматорське представленє штуки «Бїдна на сьвітї пещєна дитина», силами місцевих читальників.

— **Улиця Шевченка у Львові.** Профєсор М. Грушевскїй в «Лїт.-наук. Вїстнику» кн. VI. з року 1900. описує улицю Шевченка такими словами: В II книжцї «Лїтературно-наукового Вїстника» за сей рік була подана звїстка, що львівскїй маїстрат не згодив ся на прошенє Наукового Товариства іменї Шевченка, аби площу перед домом Товариства названо площею Тараса Шевченка і зарєзервовано для пам'ятника Шевченку; подано було тоді in extenso й відповїд маїстра-та в сїй справї. В сїй відповїдї маїстрат аргументує свою відмову тим, що львівська рада міська «почтила вже пам'ять того поета» улицею його іменї, а проєктована площа не надаєть ся до поставленя пам'ятника. Що до остатнього скажу тїльки, що люди безсторонні, иньшої національности дуже дивували ся, чуючи, що маїстрат признав згадану площу нездатною для пам'ятника; що до першого то з него видно, що маїстрат очевидно не припускає можливости, аби опри улицю Шевченка щєсь иньше могло бути названо єго іменем (хоч зрєштою істнуєть у Львові площї і улицї того самого іменї — в. пр. іменї Фредри). Отже Шевченко засуджений на завсїгди задовольняти ся у Львові тою улицею, котрою тому кілько років міська рада великодуш-но «почтила» єго пам'ять. Не знаю, чи ті ojeowie miasta, що називали сю улицю, і ті, що тепер на підставї істнованя такої улицї, відмовляли Товариству в справї площї Шерченка, знали, як виглядає та улиця, котрою они нагородили «пам'ять того поета». Знаю тїльки, що богато навіть із львівских Русинів, не кажучи про замїсцевих, не мали нагоди бачити єї. Се не диво: «улиця Шевченка» лежить на краю міста, властиво за містом, на т. зв. Погулянцї. Се заулок, що лучить ул. Кохановського з ул. Зеленою й поза своєю урядовою назвою улицї Шевченка, далеко бїльше звїсний під назвою ulicy Błotnej; ся назва належить ся єму по всякій справедливости: мокрими часами ся «улиця» стає одним невилазним багном, котре перейти майже неможливо. Розумїть ся, дивлячи ся на неї, тяжко подумати, що сей сьмїтник, невимощений, обгорожений паркаками, з кількома малими домками, лежить в столицнїм містї Львові, а не в якїм малім містечку; про се може нагадувати тїльки велика таблиця, прибита до стїни одного з домків, з написею (польскою, розумїть ся) Ulica Szewczenki. — Так, улиця Шевченка, нашої слави, нашого найбільшого поета. Тепер, коли львівскї Русини і не-Русини, не задаючи собі проходу на Погулянку, можуть виробити собі гадку, як виглядає ся улиця, дозволимо собі запитати: як на їх гадку — чи факт названя такої сьмїтнїка іменем Шевченка в столицї Галицкої Русї мусить уважати ся пошанованї пам'ятї Шевченка, чи може зневагою? Чи львівским Русинам не належало-б звернути ся до львівского маїстрату з покїрним прошенєм, аби зробив кєнєць з таким понєвіранєм іменї Шевченка! Може би удало ся уболагати (бо упїмнути ся в самїм маїстратї за сим нема кому) львівскїй маїстрат, аби бодай звяз се дороге нам імя з того сьмїтнїка, здер ту таблицю з іменем Шевченка з нужденної хатини, на котрій її прибито і великодушнo пожертвував сю таблицю до музея Наукового Товариства іменї Шевченка pro aeterna rei memoria?

— **Зїзд істориків в Кракові.** В недїлю перед полуднем розпочав ся III-ий зїзд славянских істориків. Прибули на него з Праги історики чєскї: Чернї, Бїдльо, Голь і Полївка; зі Львова др. Бобжинський і многї профєсори і ученї, між иньшими, яко відіоруччик тов. Шевченка др. Колєсса; з Відня представитєль полудневих Славян др. Мурко і п. Ястребов; з Пєшту представитєлї тамошної Академії і богато істориків з Варшави, Литви, Петербурга і з цілої Галичини. — Зїзд відкрив прєсїдатель історичного товариства др. Войцєховскїй поважною промовою, почїм вибрано прєзидентом зїзду д-ра Бобжинського, а прєсїдателями почесними: Голь, Корзона, Малєцкого, Радецкого, Шаранєвича і Тарновского. Прєзидент удїлив голосу гр. Тарновскому, котрий повитав зібраних іменем університету Ягаїловского. З черги промовив по польськи Чєх др. Голь і зложив зїздови іменем чєского університету в Празї желаня, а відтак в іменї наук. товариства Шевченка забрав слово др. Колєсса, заявляючи, що й Русини почу-

вають ся до обов'язку брати участь там, де розходиться о культурні змагання мужів науки. — По відчитанню привітних писем і телеграм, виголосив др. Освальд Бальцер виклад на тему: «Головні напрями в розвитку науки порівнявучої історії славянських праць і її дійсні задачі». На тім закінчено перше повне засідань, а по полудни розпочали ся наради в секціях.

Вечером того самого дня в салі Саского готелю відбув ся бенкет учасників з'їзду істориків. Взяло в нім участь около 100 осіб. Перший тост підніс віцепрезидент краєвої Ради шкільної Бобжинський в честь цїсаря, а опісля пив проф. Войцеховский на розвій краківського університету. Проф. Морачевский тоастував на здоров'я чужих гостей, Чехів, Русинів і иньших славянських народностей, яких делегати прибули до Кракова на ювілей. У відповідь забрав голос проф. др. Голь з Чех, а опісля проф. др. Колесса зі Львова підніс тост в честь історичного Товариства. Вкінці проф. др. Бальцер тоастував старосьвітским «любім ся».

— **На нинішній ювілей** 500-літнього істнованя краківського університету приславо до нині кількисот листів і привітних телеграм, а між иньшими наспіли вчера привітні писма від університетів з Ерлянген, з Аберриствіт в княжестві Валлі, з Кольонії, Амстердаму і з Риму. До Кракова прибули сотки делегатів з різних європейських університетів, шкіл висших, середних та народних.

— **З львівського бруку.** Вчерашній день зазначив ся на карті нещасливих пригод, новою подією. З третого поверха дому при ул. Гетманській упав около 3. години банкир Густав Макс і поніс смерть на місці. Спершу думали, що Макс допустив ся самоубійства, однак показало ся, що він потерів житє з неосторожності. Макс хотів повісити на балконі клітку з каварками та в тій цілі станув одною ногою на крило, а другою опер ся о поруче балкону. Та нещасте хотіло, що нога поховзнула ся і Макс стратив рівновагу та полетів разом з кліткою на долину коміт головою. Смерть Макса наступила в одній хвили, бо череп розпук ся на двоє. Жертва власної неосторожності оставила тяжко недужу жену і троє дїтїй.

— **Купно Східниці.** «Gazeta Narodowa» подає, що купно Східниці щось колибає ся. Француско-бельгійска консорція сплатила до тепер лиш 300.000 корон задатку. Хоч 1 го червня минув речивець сплаченя 760.000 корон припадаючих Галицкій касі ошадности, то їх ще не зложено. Репрезентанти консорції просили о пролонгату речизни. Виділ Каси не пристає на се, а зажадав хоч якоїсь частї рати. І справді репрезентанти консорції силатили 100.000 корон, а для решти просили о пролонгату до 15. с. м. Виділ Каси згодив ся остаточно на се.

— **Дефравдація в Снятині.** Войцеховский, каспер міської каси і каси ошадности в Снятині, утік в світ за очі, спроневіривши на шкоду міської каси около 7.000 корон, а кілько не достає в міській касі ошадности, доси ще не звісно. Можливо, що лише міська каса становила побічний дохід Войцеховского. Чесний пан каспер був навіть присяглим судиею та мав на двох поїхати до Коломиї на каденцію присяглих судив, що почнала ся дня 6. с. м. Як нам доносять, то до утечи Войцеховского причинила ся головню его почесь судейска. Коли він мав виїздити до Коломиї, сказав в приватній розмові до когось: «Я лишу своєму заступникови кілько сот ринських на біжучі справи, а коли буде треба більше грошей, то сам приїду». На се завважав хтось, що ліпше зробити шконтрум каси та передати її цілу на час своєї неприсутности кому другому. Ся замітка для иньшого касиера була би на місці, але для Войцеховского була она смертним ударом. Гадка, що дійсно треба буде передати касу перед виїздом, мучила его днем і ночью і вигнала з Снятина в світ за очі. Войцеховский мав спершу поїхати до Черновець, а опісля найблизшим поїздом блискавичним, котрий не стає в Снятині, виїхати на захід; куда, то Бог знає.

— **Причинок для криміналістики.** За призволом прокурора, вязні горіської окружної тюрми вислали до редакції «Черноморского Вїстника» таке прошенє: «Ми низше підписані, вязні горіської окружної тюрми, маємо честь звернути ся до Вас з прошенєм, прислати, нам видавану Вами часопись «Черноморскій Вїстник», попираючи наше прошенє тим, що ми, нещасливі вязні, котрі попали в тюрму по причині нещасних для нас обставин та стали жертвою соціальних умовин, остаємо в духовно-моральнім занепадї, а сему можна зарадити лишень читанєм журналів та часописів. Навіть найтвердші злочинці чують потребу слова любви та потїхи, а ясний промінь, який їм пішло ся, пробивши закамєнїлу, гайдамацку душу, може ще єї спасти та навести на дорогу правди і добра. Нераз попадає чоловік в тюрму не за підлоту, а за злочин, що зовсім не годить ся з его характером. Скілько то случаїв в житю, де в одній хвили чоловік може стати ся переступником, а ще не всїв того собі представити, як вже попадає в ту тяжку атмосферу, за ті крати, звідки

він вертає знищений фізично і морально. Отсе, задля чого ми рішили ся звернути з прошенєм до богатїох редакцій, щоби зволили прислати нам даром часописи та журнали; і Ви п. редакторе — надїємо ся — не оставите нашого прошеня без успіху. (Підписи)».

— **Ліцитація міста.** В Сполучених Державах північної Америки, вітчизні всяких оригінальних видумок, лучило ся недавно таке: Цїле місто, Пурдей, разом з церквою, школою, театром, хатами, шопами та всякими иньшими будівлями виставлено на публичну продажу, себ-то по нашому на ліцитацію. Мешканці непевні дальшої судьби сего, до недавна ще так веселого, міста, покинули его вже майже зовсім, а остали в нім лишень що найцікавійші. Цїни одержані за предмети продажу випали доволі низькі. Нову каменїцу можна було приміром набути за 5 доларів. Причиною сеї цілої, свого рода, трагедії було розпорядженє правительства, після котрого всякі людські оселі в близькості резервуару, з якого водопроводи достарчають води до Нового Йорку — мають бути знищені. Львівські керманічі водопроводів не здобули би ся мабуть на щось подібного.

— **Воздушна торпеда.** Максїм, що винайшов вже не один военний прилад, яким можна нищити силу неприятеля, видумав недавно диявольске оружє, а ним є воздушна торпеда. Всякі бомби, картачі, шрапнелі, що їх винахідником є також Максїм, се лиш мініятурні зразки смертоносного оружя. Воздушну торпеду можна уважати як геніяльне видосконаленє всего того, чим доси послужували ся на війні неприятелі. Воздушна торпеда, се ангел смерти, що нищить одним замахом все житє на цілій великій просторони. Она складає ся з довгої рурї, наповненої вибуховою матерїєю, в якій раз коло разу лежать малі капелі з сірковою кислотою. Коли рура викинена високо в воздух починає опадати, запалює ся в ній вибухова маса і експлодує, при чім тріскають капелі з сірковою кислотою, а кислота як дрібний дощик спадає на долину. Се смерть і знищенє — каже Максїм — люди і худоба, що найменше сліпнуть, а земля тратить ростиність на довгі літа. Досить одної такої торпеди, щоби в кількох хвилях знищити кількадесят тисяч людей. Вибухова маса, якої уживає Максїм при сеїй воздушній торпеді, має таку силу, що 500 кг. єї вистарчить, щоби збуриги до тла найбільше місто. Всякі динаміти та екразити, що їх доси уживано, не можуть рівнати ся з сим новим средством вибуховим.

— **Миш в трамваю.** Подібне нещастє, яке лучило ся недавно в Чикаго, може лучити ся також і по наших містах, де є трамваї, тому не від річи буде про него згадати. Миш, цілком звичайна собі миш була причиною здержаня трамваєвого руху. — В переповненім трамваєвім возі побачила одна із пасажирок миш, та зі страху счинила великий крик. На се якби на команду почали також другі пані верещати та навіть вилзати на лавки. Счинив ся заколот, так, що кондуктор стратив геть голову, та приказав візникови станути, а сам устроїв польованє на непрошеного гостя. По півгодичній біганині миш вискочила з вагона і спаслась від смерти утечею, але за той час виїхало кілько иньших вагонів та всі стояли, поки не вигнано проклятого сотворіня. Вкінці перелякані пані розїсли ся вдоволені в безпечнїм вже вагоні, а пасажири кількокавайцятїох смізнених возів кляли, скілько влізло ся, на жіночих страхополохів.

— **Американська ексцентричність.** З жалю та туги за улюбленим... псом одна богата — старша вже — Американка допустила ся самоубійства. Що правда, не мала она щастя до псів. Один по другим гинули єї любимці, здає ся, з доброго жиру, а єї самій вже сліз не ставало оплакувати їх смерть. Мусимо їй однак признати, що поври псєй рід, не забула і на людей. Перед самоубійством пані Дункан — так звала ся самоубійниця — продала цілий свій маєток і часть грошей розділила межі убогих, а часть записала товариству для охорони звірят.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних оповіщує:**

«З днем 15. мая с. р. заведено підприємство довозов на стації ц. к. залїзниць державних в Закопанім. — Бюро сего підприємства поміщенє при «Ogński Zakopanski» в Закопанім. — Оно доставляє за відповідною оплатою, під відвїчалностию залїзничого заряду, посилки звичайні і поспішні зі стації Закопанє до помешкань і складів адресатів в Закопанім і Кузницях і забирає звідтам такі посилки до стації».

— **Дрібні вісти.** Красвий виділ удїлив між иньшими запомоги Модестови Сосенкови, ученикови Академії штук красних в Кракові в квоті 200 корон, Модестови Мендїнському, що учить ся сьїбу в Франфуртї над Меном, 400 корон, Клявдїї Радкевичівній (сьпів.) в Відни 250 корон і Ілярому Козакови, ученикови муз. консерваторїї у Відни, 200 корон. — 16-літнього Дробінського, проти котрому вела ся в Кракові судова розправа за злочин неморальности на 6-літній дівчині, засуджено на 3 місяці тяжкої вязниці.

Присяглї судії потвердили 9 голосами вину обжалованого. — Новий директор польского театру у Львові п. Павліковский, як доносять, намірив ангажувати героїчного тенора німецької опери в Празі, нашого земляка п. Євгена Гушалевича. Між оперовими новостями будучого сезону, находить ся також одна опера нашого композитора М. Лисенка (здає ся «Рїздвяна ніч»).

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 пополудни і в тім часі може кождий з неї користати. До дому виписують ся книжки лишє за кавцією. — Канцелярія товариства отворена від год. 9—1 рано, а від 3—6 пополудни. В недїлі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Наука, штука, література

«Літературно-Науковий Вїстник» річник III, том X., за червень 1900 р. — Зміст: «Наш альбом»; Із поезій Г. Комарівни. Із поезій Одарки Романової. Із поезій Тарана. Із поезій Богдана Лепкого. — «Палїї» оповіданє Василя Стефанюка. — «Тихі драми». Студії Марти: I. Лист. II. На порозі. — «Перехресні стежки» повість Івана Франка (далі). — «Ескізи і малюнки»: V. Сільський верховод, В. Доманицкого. VI. Пташенята, М. Дерлиці. — «Пересїпиви з Г. Гайне». — «Із оповідань Марії Янїчек»: I. Подорож на Гарц. II. Хлопский син. — «Із оповідань Анатоля Франса»: I. Оловяний салдат. — Із Дантового «Пекла»: I. Вхід до пекла і пробукот байдужних. II. Франческа з Рїміні. — «З російської України» Spectator-a. — «Панько Олелькович Куліш» огляд його діяльности, написав Осип Маковей (далі). — «Данте Алїєрі» студія Альфреда Жанруа. — «Улиця Шевченка у Львові» М. Грушевского. — Хронїка і бібліографія.

— «Учитель» ч. 11. з 5. червня с. р. Зміст: Ант. Павенцький: Початок і розвій шкільництва на Руси. — Т. Біленький: Наука зручності. — Картки з педагогії і дидактики. — Всячина. — Штука, наука і література.

Телеграми.

Станиславів, 7. червня. ВПреоєв. Епископ Шенцицький виїхав до Кракова.

Відень, 7. червня. Засіданє парламенту тривало нині до год. 11½ перед полуднем. Обструкція триває дальше.

Відень, 7. червня. Полуднево-славянський Союз мав заявити, що хоче посередничити між правцею а Чехами.

Відень, 7. червня. Нині перед полуднем на 10. год. скликано засіданє езекутивного комітету правіці, на яким явили ся також представителі молодоческого клубу.

Відень, 7. червня. Езекутивний комітет, ціле польске «Коло», з дуже малими виїмками, заявили ся за презесом Яворским; старають ся получити всі сторонництва проти обструкції, в цілі утвореня більшости для дуже важних справ на дневнім порядку.

Льондон, 7. червня. Робертс телеграфує: 13. баталїон кінних стрільців і відділ пероманри мусїв недалеко Лїндлїї піддати ся переважачої силі Боєрів. Метуєн, висланий на поміч стрільцям, прибув за пізно, однак по короткій боротьбі зумів відіерти 3.000 відділ Боєрів, але полонених Англичан не увільнив.

Львренцо Марке, 7. червня. Від початку війни аж по конєць цвїтня видобуто з десяти копалень за 1,700.000 фунт. штерлінгів золота. Кошти продукції, разом з видатками англійских фірм на копальняні цілі, становлять правительственний довг в висоті 260.000 ф. штерл.

Відень, 7. червня. «Polit Corresp» доносить з ватиканських кругів, що переговори між Росєєю а Ватиканом, в справі заїменованя площного епископа і могилевского митрополита, скорим ходом поступають вперед. Як зачувати, згідно з желанєм російского правительства, митрополитом могилевским має зістати житомірекий епископ кс. Клопотовский.

Тисчин, 7. червня. Вчерашна ніч проминула супокійно, однак мимо того безпека є всюда велика. Залїзничі урядники з Сенгтай утікли, а чужинці, що хотїли виїхати з краю та прибули на стацію, мусїли вернути назад домів. Що день прибувають нові відділи війська заграничних держав.

Малий фейлстон.

О. ФРАНЦ МЕШКО.

ДРАМА НА СЕЛІ.

з словінського переклав
ІЛЬКО КУЗІВ.

(Далі).

— Фе!
— А його мати?..
— О! він її приказує, а не она йому.
Гапка здвигла раменами. Шеленка кляснула в долоні.
— То худоба! То худоба!
— Мій Боженьку святій!
— Але як? — Гапка сильно закашляла ся.
— Ай, але чи Агнішка знає про усьо?
Гапка яж підскочила. Шеленці сьвітили ся очі..
— Ані думас; загляньмо до неї!
Мовби їх вітер порушив — звернули до села..
Хлопи з бабами сьміяли ся — і обертали Івана і Оленку, що йшли до міста зі сьвідками та несли на оповіді.
І на перекир усім говорухам, усім обмовам, таки пібрали ся..
Весіле відправили зовсім тихе. Ціле село тиснуло ся до церкви в день шлюбу, щоби побачити невістку-циганку. Виділи її всі..
Плакала тихо перед олтарем і молила ся голосно, побожно. Гарна була — а другі дівчата з зависти аж кусали собі уста до крови..

— Зачарувала його!.. — так рішила одна з побожних душ.
— Зачарувала... зачарувала!.. — повтаряли другі. — Дала йому до вина грабової юшки.
— Але задала йому благословенного кадила!..
— Циганка..
— Чарівниця..
— Невдалиця..
— Проклята..
— З лихим ся знає, она і єї мати..
— А...а... Христе сьвятій!
Старі хрестили ся і числили зеренця чоток.
— А що она має!
— Жебрачка!
— А плакала як сьвята!
— Облудниця!
— Грішна душа..
— Нероба..
— Безсидниця..
— Господи умилосерди ся..
— Господи!..
Згорблені жінки думали, що зробили богоугідне діло..

III.

Дни за днями тихо і спокійно потапали в вічності, в ненаситнім безкраім морі..
Дни творили тижні — тижні місяці.
А поки на Хмарівщині прийшло вельо до себе і до ладу, то за неустаючим колесом часу перебігло два роки тай кілька місяців.
Справді — вдоволеним і щасливим людям час скоро минає.
Жителі Хмарівщини були вдоволені..

Вдоволений був Іван, вдоволена Оленка, вдоволена і мати Іванова, стара Катря!
Іван і Оленка жили згідно, а мати, що прочувала нещастє в їх супружестві, успокоїла ся поволі.
Іван справді любив свою молоду жінку. Она-же віддячувала ся йому наваім таким самим вірним привязанєм.
Кілька тижнів чи місяців говорили ще люди в'дливо і обиджаючо про Івана і його жінку-циганку..
Але поволі і утихли говорухи. Коли прийшли жнива, ніхто вже не слухав старих цокотух і зависних беззубих дівчат.
Всі ночали шанувати молоду Хмариху для єї великої статочности. Івана уважали щасливим, що має таку добру і розумну господиню..
— Має добру жінку... — говорили.
— Приміру!
— І хто би то передше був думав! Циганське покоління!
— Хто може доказати циганство?!
— Того не міг ніхто!
— Може они статочнійші люди від котрих небудь в селі..
— Ніхто не знає нічо згїрдного ані про єї батька, ані про матір!
— Нічо!
— А от нікому не казали, що они за одні і звідки.
— Готова причина.. Що там кому до того!
(Далі буде).

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зарєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:
дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської — барви червоної або чорної;
пурки дренаві різної величини.
Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.
Цінники і прібки висилає даром.
Упрашає о численні замовленя
Заряд.

16—20

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЬ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за платою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через „Дністерь“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Уділ членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. —
Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрє“.

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень „Дністерь“.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЬ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	—	—	
„ спеціальна	1.684	—	80	—	
Фонд основний	72.000	—	—	—	
„ емеритальний	18.166	—	60	—	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вивосили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк красвий і Каси ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Сьвятині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністерь“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкориствійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичі. Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністерь“ виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч 10. (дім „Просьвіти“)

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМІСНИЦТВО

Агенция газет і оголошень

Антонія І. Голендера

у ЛЬВОВІ, при улиці СІКСТУСЬКІЙ ч. 2.

приймає пренумерату місячну і кварталну на всі часописи, які виходять в краю і за границєю в язичі рускїм, польскїм, німецкїм, французскїм і т. д. по оригінальних цінах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошеня (інсерати) до всіх часописей обчисляючи їх як найдешевше.

Бюро отворене від 7. години рано до 9. вечером.